

HSRKY kiinteistöosasto

17.2.2025

Seurakuntien lausunnot kirkkojen ja kappelien luokittelusta

Tiivistelmä

Yleisiä kommentteja

Paavalin srk: Paavalin seurakuntaneuvosto pitää tehtyä luokittelusuunnitelmaa hyvin valmisteltuna ja toteutuskelpoisena.

Haagan srk: Luokittelumateriaali antaa seurakuntaneuvoston mielestä Huopalahden kirkkokokonaisuudesta hyvin realistisen ja selkeän kuvauksen.

Tuomiokirkkosrk: Helsingin tuomiokirkkoseurakunta toteaa, että kirkkojen ja kappeleiden luokittelusta lähetetty lausuntopyyntö on avoimen hallinnon ja hyvän kiinteistösuunnittelun mukainen. Tuomiokirkkoseurakunnan osalta luokittelu näyttää hyvältä ja johdonmukaiselta. Helsingin seurakuntayhtymän kirkkojen ja kappeleiden luokittelu perusteineen ja liitteineen on selkeä ja tulevaisuuteen tähtäävä.

Töölön srk: Luokitteluaineisto antaa Töölön seurakunnan kirkoista selkeän kuvauksen. Töölön seurakuntaneuvosto näkee kuitenkin tärkeäksi, että Meilahden ja Temppeliaukion kirkoista tehtäisiin laaja kuntokartoitus, jotta mahdollista suurempaa korjausta vaativat asiat ovat ajoissa tiedossa. Töölön seurakunnan seurakuntaneuvosto kiittää valmistelijoita materiaalin eteen tehdystä työstä.

Herttoniemen srk: Taustamateriaali on monipuolista ja havainnollista ja sitä on helppoa seurata. Hyväksymme kirkkojen ja kappelien luokittelun siten, että muutamien kansallisesti itseisarvoisten pyhäkköjen muita parempi kunnossapidon taso turvataan kaikissa olosuhteissa. (Ryhmä A Pysyvät kiinteistöt). Näitä kirkkoja ovat 1. Tuomiokirkko 2. Temppeliaukion kirkko 3. Kallion kirkko 4. Johanneksen kirkko. Varmuuden vuoksi lausumme, että tähän ryhmään ei pidä lisätä myöhemmässä vaiheessa muita kirkkoja kuten esimerkiksi Suomenlinnan kirkkoa tai Vanhaa kirkkoa.

Kokonaisuudessaan siis lausumme, että Herttoniemen seurakunnalla ei ole huomautettavaa kirkkojen ja kappelien ehdotetusta luokittelusta tai korjausten kiireellisyysjärjestyksestä.

Munkkiniemen srk: Munkkiniemen seurakuntaneuvosto haluaa kiittää kiinteistöosastoa asian erinomaisesta valmistelusta. Kirkoista ja kappeleista on koottu kattava taustatietopaketti, joka auttaa sekä hahmottamaan tilaverkoston

kokonaisuutta että korjaustarpeiden priorisointia. Seurakuntaneuvostolla ei ole huomautettavaa kirkkojen ja kappeleiden luokittelusta. A- ja B- kategorioiden välistä eroa olisi voinut avata enemmän. Kuinka suuresta erosta kunnossapidon tason suhteen puhutaan? Katteoria A on joka tapauksessa syytä pitää pienenä eli enempiä kirkkoja siihen ei ole syytä sisällyttää.

Oulunkylän srk: Luokittelu auttaa myös hahmottamaan helsinkiläistä kirkkorakennusten kokonaisuutta, jota on mielestämme tarkasteltava yli seurakuntarajojen. Luokittelu on tarpeellinen väline myös tulevaisuuteen suuntaavassa skenaariotyöskentelyssä, kun sitä tarkastelee Helsingin kaavoitusta, kaupunkikuvan muutosta ja demografisia ennusteita vasten.

Luokittelu auttaa priorisoimaan ja tekemään ratkaisuja kirkkojen ja kappeleiden peruskorjauksissa, perusparannuksissa, tilojen toiminnallisten ominaisuuksien kehittämisessä ja mahdollisesti tiloista luopumisessa.

Lauttasaaren srk: Kirkot ja kappelit ovat uskonnollisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia. Ne muodostavat suuren osan Helsingin seurakuntien ja seurakuntayhtymän kokonaismenoista. Päätökset kirkkoja ja kappeleita koskien ovat erittäin tärkeitä seurakuntien toiminnan jatkuvuuden kannalta. Kirkkoverkostokartan perusteella kattavuus pelkillä pääkirkoillakin on varsin hyvä. Aikataulun osalta Lauttasaaren seurakunta tukee sitä, että YKV päättäisi suunnitelman mukaisesti tämän kokonaisuuden 24.4.2025.

Pitäjänmäen srk: Pitäjänmäen seurakuntaneuvosto puoltaa esitystä Helsingin seurakuntien kirkkojen ja kappeleiden luokituksista.

Roihuvuoren srk: Esitetty etenemissuunnitelma on perusteellinen ja kattava. Kiinteistöjä on tarkasteltu monipuolisesti ja luokittelukriteerit on priorisoitu hyvin. On ensiarvoisen tärkeää, että Helsingin eri alueilla säilyy jatkossakin käyttökelpoisia kirkkokiinteistöjä kohtuullisten etäisyyksien päässä toisistaan.

Katsomme, että erittäin huonokuntoisten kiinteistöjen kunnostaminen ei kaikissa tapauksissa ole taloudellisesti perusteltua, sillä peruskorjaukset vaativat merkittäviä taloudellisia resursseja. Kiinteistökannan laaja kuntoarvio on ollut mittava tehtävä, ja se on suoritettu huolellisesti ja perustellusti – tästä suuri kiitos.

Kannatamme kiinteistöstrategian keskeistä tavoitetta eli seurakuntayhtymän kiinteistökannan supistamista vastaamaan paremmin taloudellisia ja toiminnallisia realiteetteja. Suunnitelmassa käytetyt kriteerit ovat kattavia ja hyvin perusteltuja, ja on myönteistä, että niiden laadinnassa on tehty yhteistyötä seurakuntien kanssa.

Matteus församling: Matteuksen seurakuntaneuvosto haluaa aluksi kiittää hyvin tehdystä valmistelutyöstä kirkkojen luokittelun suhteen. Helsingin kirkkojen jakautumista esittelevät kartat ovat tärkeitä. Kannustamme jatkotyössä tutustumaan ratkaisuihin, joita on tehty muualla maailmassa – esimerkiksi Lontoossa, jossa on onnistuttu hienovaraisesti muuntamaan katedraaleja sekä ravintoloiksi että teattereiksi.

Mikaelin srk: Kirkkojen luokittelu on olennainen lähtökohta tarkasteltaessa Helsingin kirkkoverkkoa sekä päätettäessä mihin kohteisiin rajalliset peruskorjaus- ja perusparannusinvestoinnit kohdistuvat ja missä järjestyksessä. Kirkkojen luokittelun pohjalta on selkeästi ja helposti määriteltävissä ne seuraavat kirkkojen peruskorjaukset, jotka kuuluvat kaikkein kiireellisimpään ryhmään. Helsingin Mikaelin seurakunnan mielestä lausunto on oikeansuuntainen ja auttaa seurakuntia ja Helsingin seurakuntayhtymää tulevaisuuden suunnittelussa.

Malmin srk: Pidämme hyvänä sitä, että tällainen luokittelu tehdään. Kirkkojen peruskorjauksia täytyy priorisoida, samoin on tärkeä saada päätökset siitä, mistä kirkkoista luovutaan pikaisella aikataululla.

Kallion srk: Kallion seurakunta pitää esitettyä luokittelua ymmärrettävänä. Kallion kirkon osalta meillä ei ole luokitteluun huomautettavaa. Kokonaisuudesta toteamme, että kirkkotilojen osalta tämä lista ei tuo lisää kiinteistöluopumisiin. Pidämmekin oikeansuuntaisena kehitystä, jossa tilaluopumiset tehdään ensi muista kuin kirkkokiinteistöistä.

Petrus församling: Petrus församling anser att klassificeringen är funktionell och välgrundad.

Johannes församling: Johannes församling stöder förslaget till klassificering.

Kirkkojen verkosto

Paavalin srk: Kirkkojen luokittelu on olennainen lähtökohta tarkasteltaessa Helsingin kirkkoverkkoa sekä päätettäessä, mihin kohteisiin rajalliset peruskorjaus- ja perusparannusinvestoinnit kohdistuvat ja missä järjestyksessä. Kirkkojen luokittelun pohjalta on selkeästi ja helposti määriteltävissä ne seuraavat kirkkojen peruskorjaukset, jotka kuuluvat kaikkein kiireellisimpään ryhmään.

Pakilan srk: Kirkkojen ja kappelien luokittelu (A, B, C1 ja C2) selkeyttää ja auttaa hahmottamaan kiinteistötilannetta. Luokittelu toivottavasti helpottaa jatkossa investointi- ja korjaustarpeen arvioimista ja toteuttamista ja tuo pitkäjänteisyyttä kiinteistösuunnitteluun.

Korjauksia koskevia huomioita

Haagan srk: Seurakuntaneuvosto haluaa kiinnittää lausunnossaan erityistä huomiota siihen, että sekä Huopalahden kirkon että Tönön sisätilat vaativat rakennusten eri osissa tilojen viihtyisyyttä ja käyttökelpoisuutta lisäävää pintaremonttia. Tämän lisäksi olisi tärkeää tehdä molempien rakennusten sähköjen ja putkien osalta kuntokartoitus, jotta mahdolliset suurempaa peruskorjausta vaativat asiat ovat ajoissa tiedossa.

Herttoniemen srk: Samalla on tärkeää painottaa, että yhtä lailla myös reuna-alueiden kirkot ja kappelit tarvitsevat kohtuullisen ajan puitteissa toteutettuja peruskorjauksia, remontteja ja yleisen hyvän tason mukaista kunnossapitoa. Tässä on menneinä

vuosina ollut toivomisen varaa, kun reuna- alueiden kirkkojen korjauspyyntöihin on väliin reagoitu vakavasti vasta vuosienkin viiveellä.

Liitteen 5 mukaiset tiedot tekevät näkyväksi sen valitettavan tosiasian, että nimenomaan keskusta-alueen alueen ulkopuolella lähes kaikki kirkot ja kappelit ovat akuutin korjauksen tarpeessa.

Huolenaiheita

Pakilan srk: Peruskorjauksiin ja niihin liittyviin kustannuksiin liittyvä materiaali oli asioita selkeyttävää ja auttaa myös paikallisesti seurakuntaa pohtimaan oman seurakunnan korjaustarvetta ja aikataulua. Herää kuitenkin kysymys, mihin asti varat riittävät näinkin laajan kiinteistökannan ylläpitämiseen.

Herttoniemen srk: Helsingin seurakuntien isot säästöt tai vastaavasti jättimäiset menoerät liittyvät nimenomaan kiinteistöratkaisuihin. Siksi olemme jo aiemmissa lausunnoissamme kiinnittäneet huomiota siihen, että erilaisten sopeuttamistoimienkin aikana kiinteistöosaston resurssien pitäisi olla ajantasaisia ja oikein suunnattuja. Esimerkiksi kiinteistöt, joista on jo päätetty luopua, eivät saisi jäädä henkilöstön liian vähäisen määrän vuoksi vuosiksi makaamaan tai jatkoselvitysten tai -neuvottelujen osalta kesken.

Kokonaiskuva Helsingin seurakuntien yhteisen kiinteistöomaisuuden ja erityisesti kirkkojen ja kappelien kunnosta on, että korjausvelkaa on kerääntynyt vuosien varrella suhteettoman paljon. Tiukka priorisointi korjauksissa on siksi välttämätöntä.

Munkkiniemen srk: Kirkkojen kuvauksista käy ilmi, että lähiökirkot kaikkialla Helsingissä ovat huomattavasti huonommassa kunnossa kuin kantakaupungin kirkot. Seurakuntaneuvosto toivoo, että tämän prosessin seurauksena kirkkojen kunnossapito toteutuu jatkossa aiempaa tasapuolisemmin eri puolilla Helsinkiä.

Roihuvuoren srk: Kiitämme seurakuntayhtymän kiinteistötoimistoa perusteellisesta työstä ja toivomme, että lopullisissa päätöksissä huomioidaan seurakuntien käytännön tarpeet ja alueelliset erityispiirteet.

Matteus församling: On myös tärkeää muistaa kielinäkökulma. Kannatamme luokitteluehdotusta, mutta haluamme muistuttaa, että kirkon käyttömahdollisuuksia ei tule sivuuttaa pelkästään sen "nähtävyydsarvon" (osa kaupunkikuvaa) vuoksi. Olemme kriittisiä "viihtyvyys"-kategoriaa kohtaan.

Malmin srk: Pidämme tärkeänä sitä, että kirkkoja on riittävä määrä sopivilla sijainneilla koko Helsinkiä ajatellen. Liitemateriaalin kartta on oleellinen, kun mietitään, mitä kirkkoja korjataan ja millä aikataululla. Myös luopumisissa karttaa on hyvä käyttää yhtenä perusteena. Koko Helsingin tasolla kartta näyttää sen, että kantakaupungin alueella on tiiviisti kirkkoja. Tämä on kysymys oikeudenmukaisuudesta ja saavutettavuudesta; lähiössä asuvien helsinkiläisten on myös tärkeä päästä kohtuullisen matkan päässä sijaitsevaan kirkkoon ja kirkon palveluiden äärelle.

Pihlajamäen kirkko on luokittelussa punainen, ja siitä olemme samaa mieltä. Seurakunnan kannalta olisi todella hyvä, jos kirkolle löytyisi ostaja, joka pitäisi kirkon jollain tavalla kristillisessä käytössä. Kirkko sijaitsee keskellä lähiötä, ja maamerkkinä se on ikävä muistutus, jos se jää tyhjilleen tai tuleva käyttö ei ole linjassa nykyisen kanssa.

Kallion srk: Alppilan kirkon osalta kiinnitämme huomiota siihen, että Yhteinen kirkkovaltuusto on päättänyt kirkkokiinteistön kehittämisen tavoitteesta. YKV päätti 12.12.2024 :

Seurakuntayhtymä pyrkii säilyttämään jatkossa tontin omistuksen itsellään, mutta myymään rakennuksen kehitettäväksi pääosin asuntorakentamiseen. Tavoitteena on, että nykyisen rakennuksen arvokkaimmat osat, vähintäänkin kirkkosali eteisineen, säilytettäisiin ja korjattaisiin.

Pidämme tavoitetta hyvin muotoiltuna ja uutta mahdollistavana. Kallion seurakunta toistaa näkemyksensä, että olemme seurakuntana kiinnostuneet kyseisen kirkkotilan käytöstä joko yksin tai yhdessä muiden kanssa remontin ja uudisrakentamisen jälkeen.

Kannelmäen srk: Helsingin kaupunki on nimennyt kaupunkikehityskohteita, joissa asukasmäärän odotetaan kasvavan (mm. Kannelmäen seurakunnan alue). Näillä alueilla kiinteistöjen luokittelussa ja kehittämisessä on erityisesti otettava viisaasti huomioon seurakuntien toimitilojen riittävyys ja saavutettavuus.

Puuttuvia näkökulmia

Huopalahden srk: Seurakuntaneuvosto haluaa nostaa esiin lausunnossaan huonokuntoisten kiinteistöjen aiheuttaman maine-, käyttö- ja taloudellisen haitan (esim. Hakavuori). Luopumispäätösten jälkeisten toimenpiteiden ja ratkaisujen toimeenpanoa on tehostettava ja niille on asetettava selkeä määräaika. Seurakuntaneuvosto toivoo myös, että tämä luokittelu ja uusi kiinteistöstrategia nopeuttavat niiden kirkkokiinteistöjen korjausta ja uudisrakennustarvetta, jotka ovat prioriteettillisella kiireellisimmässä luokassa tai joissa seurakunta on odottanut huonokuntoisen tilan purkua ja uuden rakentamista kohtuuttoman kauan.

Munkkiniemen srk: Ainoa puuttuva tieto on laskelma, paljonko kunkin seurakunnan alueella on käytettävissä neliöitä seurakuntalaisia sekä alueella asuvia kohden, eritellen kirkot ja muut tilat.

Oulunkylän srk: Oulunkylän seurakuntaneuvosto esittää, että seurakunnan pääkirkoksi merkitään Oulunkylän puukirkko (Käpylän kirkon sijaan). Lähetekirjeen kohdassa C-2.4 toivomme tarkentamaan muotoon ”Purku tai myynti kun Oulunkylän puukirkon lisärakennus on valmistunut ja Maunulan kirkko korjattu.”

Matteus församling: Lopuksi haluamme vielä korostaa, että leirikeskustoiminnan kehittämisen tulee edetä nopeasti. Lekholmen ja sen kappeli ovat ehkä tärkein kirkkotila ruotsinkielisille helsinkiläisille.

Malmin srk: Pitkällä tähtäimellä seurakuntien määrä tulisi mielestämme saada pienemmäksi seurakuntia yhdistämällä.

Kannelmäen srk: Lausuntomateriaaleista puuttuvat arviot huonokuntoisten kiinteistöjen aiheuttamasta maine- ja käyttöhaitasta sekä seurakuntatyön kehitykselle aiheutuvista ongelmista, myös taloudellisesta haitasta. Pääkirkkojen kunnostamisen lykkääminen tuottaa seurakuntatyölle mainehaitan lisäksi taloudellista tappiota. Välttämättömien päätösten toimeenpanoa on tehostettava kiinteistöjen korjaamisten sekä niiden käyttö- ja kunnossapidon edistämiseksi. Siksi kirkkojen ja kappelien luokitteluun liittyviin ohjeisiin tulisi sisällyttää erityisesti seurakuntien pääkirkkojen osalta sanktoidut aikataulutukset virkamisvastuiden toteutumisille ja seurakuntien mahdollisille väistötila- ja korjausvuosille.

Tiivistelmästä on jätetty pääosin pois yksittäisiä seurakuntia ja kirkkoja/kappeleita koskevat maininnat ja kannanotot.